

Неповнолітні учасники антисуспільних груп, як правило, не здатні проявити себе та утвердитися в групах, діяльність яких є соціально-корисною. Вони поступово втрачають зв'язки з колективами, до яких формально належать, перестають орієнтуватися на їх ставлення, не цінують їх думку. До 70% з них вчаться погано чи посередньо, 40% - порушують дисципліну, 37% - раніше вже вчиняли проступки та правопорушення; наявні також конфліктні стосунки у сім'ї та школі. Загострюються такі риси характеру, як жорстокість, агресивність, нахабство, підступність (до 45% обстежених), що серед законотворчих зустрічаються значно рідше. Це наочно свідчить про порушення процесу соціалізації та моральної деформації і призводить до спроби самоствердження серед подібних собі, в тому числі - через вчинення правопорушень. Група, у свою чергу, впливає на своїх учасників, прищеплює їм антисуспільні погляди і установки, заохочує до злочинного способу життя - відбувається активний процес «перевиховання» (десоціалізація). Звичайно, не кожен важковиховуваний підліток вступає у конфлікт із законом, але взаємозв'язок цих явищ очевидний.

На кожному етапі формування злочинної групи неповнолітніх і молоді можлива переорієнтація її на позитивний розвиток, але для цього необхідно створення відповідних сприятливих умов її функціонування в соціумі. Покинена непризволяє, «дозвольна» група з великою ймовірністю може стати криміногенною, вчиняючи спочатку малозначні протиправні дії, спричинені бешкетуванням та пустощами, потім - правопорушення корисливого і корисливо-насильницького характеру, нарешті - злочини. [3, С.40]

У процесі переростання антисуспільної групи неповнолітніх і молоді у злочинну в ній відбуваються важливі зміни: зменшується кількість учасників та підвищується ступінь їх ідентифікації з групою («ми» на відміну від «вони»); зростає питома вага осіб із негативними соціально-моральними характеристиками (схильні до вживання алкоголю та наркотиків, раніше засуджені тощо); склад групи стає більш різноманітним за соціальним складом (учні загальноосвітніх шкіл і вищих закладів освіти, маловаліфіковані робітники, непрацюючі); учасники все більше часу проводять у місцях із кримінальним забарвленням; методи керівництва групою змінюються з демократичних на авторитарні.

Список використаних джерел:

1. Козлов Ю. Г. Корупція: кримінологічні та соціально-політичні аспекти // Право, 1998, № 1.32с;33с
2. Корупція і боротьба з нею / Под ред. А. І. Долгової. М., 2002. с 12
3. Кримінологія: Підручник для вузів / Під ред. А. І. Долгової. М., 2005. с 40

Показання малолітнього свідка як доказ у кримінальному процесі

Шайкова М.А., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Шарай Л.Г.*

Показання осіб, які володіють певною інформацією про обставини, що підлягають встановленню (доказуванню) у кримінальній справі, є чи не найважливішим процесуальним засобом, з допомогою якого

забезпечується встановлення істини у справі. З урахуванням значення показань свідка для досягнення мети і вирішення завдань кримінального процесу держава закріплює обов'язок свідка дати правдиві показання про відомі йому обставини в справі.

Закон не встановлює вікових обмежень для осіб, які можуть бути викликані і допитані як свідки у кримінальному провадженні, це можуть бути і малолітні особи. І тому показання повнолітньої особи і дитини будуть мати однакову юридичну силу. Але слідчим, який приймає показання, відомо, що особам, які не досягли чотирнадцятилітнього віку, властиві особливі психологічні якості, вікова специфіка рис та властивостей їх особистостей. Ці особливості торкаються рівня їх свідомості, вольових якостей та сформованості характеру, моральний та духовний розвиток цієї категорії свідків ще не завершений; у них не має ще достатніх навичок, життєвого досвіду, зрілих та стійких правових поглядів; їм властиві нестабільність та часткова зміна настроїв, навіювання, підвищена збуджуваність, слабкість гальмівних процесів та піддатливість поганим впливам, некритичне ставлення до своєї поведінки, бажання наслідувати чи навіть копіювати погляди та поведінку старших за віком осіб та ін. Тому вони, на відміну від дорослих, за об'єктивними причинами далеко не завжди можуть чітко та повно уявити всі наслідки, а часто наївно чи викривлено розуміють і сам характер того, що відбувається, серйозність ситуації. І чим молодша за віком особа, тим більш рельєфно проявляються в його поведінці ці вікові особливості.

Дану проблематику вивчали як вітчизняні, так і зарубіжні вчені криміналісти, процесуалісти та судові медики (О. Копиленко, Р. Сірман, Б. Малишев, Н. Крестовська, В. Тацій, та ін.), але з прийняттям нового КПК України, питання малолітніх свідків у кримінальному процесі, пов'язаній із відсутністю правової регламентації віку дитини, з якого вона може давати показання (пояснення) належним чином не вирішена.

Вбачається, що задля охорони прав та законних інтересів малолітніх свідків, слід доповнити ч.5, ст. 226 КПК: «Малолітня особа може надавати показання з десятилітнього віку, за обов'язковою згодою батьків або осіб, що їх замінюють».

Отже, якщо внести зміни, то завдання кримінального провадження які регламентуються у статті 2 КПК будуть дотримані, а саме - охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального процесу.